

היגשים לשוניים יום הכפרים עח

דקדוקי קריאה יום הכיפורים שחרית ומנחה

א בְּקִרְבָּתָם: הקו"ף בקמץ קטן, הרי"ש בשווא נח ואין דגש קל בבי"ת שלאחריה	
ב בַּעֲנָן: העמדה קלה בבי"ת להדגיש את הסגול המורה על מיודע	
ד כְּתִנֶּת-בֵּד קָדֵשׁ: טעם קדמא על המילה בֵּד, אין לקרוא בטעות 'כתנת בד-קדש' ¹	
ז וְהַעֲמִיד: העמדה קלה בה"א למנוע הבלעת הגרונית החטופה	
י יַעֲמֹד-חֵי: יו"ד ראשונה בקמץ גדול	
יב גַּחְלִי-אֵשׁ: געיה בגימ"ל	
טז מִטְמֵאת... טְמֵאתָם: בשתי המילים המ"ם בשווא נח. להזהר מהבלעת האל"ף. לא: מטומות ולא טומותם	
כ הַחֵי: טעם סו"פ האריך את תנועת החי"ת מפתח לקמץ לכן הה"א מנוקדת בסגול	
כו וְהַמְשִׁלַח: געיה בה"א והמ"ם בשווא נע, אין לחוש לספרים אשר ניקדו שם חטף פתח	
כט בַּעֲשׂוֹר: העמדה קלה בבי"ת להדגשת הסגול המסמל מיודע. הַאֲזַרְח: בזקף קטן ולא גדול. בְּתוֹכְכֶם: כ"ף ראשונה בשווא נע ואין לקרוא בחטף כפי שמופיע בחלק מהדפוסים	
הפטרה לקריאה התורה בשחרית ישעיהו נז יד - נח יד:	
נד יז וְאַכֶּהוּ: הוי"ו בשווא לא בקמץ	
נז יח וְאַרְפָּאֵהוּ וְאַנְחֶהוּ וְאַשְׁלֵם: הווי"ם הם ווי החיבור, לכן הם בשווא או בפתח ולא בקמץ. וְלֹא־בָלִיו: העמדה קלה בלמ"ד למנוע הבלעת האל"ף החטופה	
נז יט וְרַפְּאֵתִיו: האל"ף כלל אינה נשמעת	
נז כ וְהִרְשָׁעִים: הרי"ש בשווא נע	
נח א אֶל-תַּחֲשֶׁךְ: שי"ן שמאלית. חֲטֵאתָם: הטי"ת בחולם	
נח ב יִדְרֹשׁוּן ... יַחֲפָצוּן: שתיהן מלרע וכן בסוף הפסוק	
נח ג עֲצָבֵיכֶם: הצד"י בשווא נע. תִּנְגְּשׁוּ: שי"ן שמאלית	
נח ה עֲנֹת: הנו"ן בדגש חזק, לשון ענוי	
נח ז תָּבִיא בֵּית: טעם נסוג אחור לתי"ו הראשונה	
נח ח יֹאסִפֶּךָ: הכ"ף בסוף המילה רפויה	
נח ט מִתּוֹכָךְ: כ"ף ראשונה בשווא נע ולא בחטף. אֶצְבָּע: במלרע	
נח יא וְהִשְׁבִּיעַ: שי"ן שמאלית	
נח יב חֲרָבוֹת: החי"ת בקמץ קטן והרי"ש אחריה בשווא נח	
נח יד עַל-בְּמֹתֵי אָרֶץ: טעם נסוג אחור לבי"ת. וְהִאֲכַלְתִּיךָ: העמדה קלה בה"א למנוע הבלעת האל"ף החטופה	
מנחת יום כיפור:	

¹ טעות נפוצה שמקורה ברצון הבלתי מודע מצד הקורא 'לאזן' את מספר ההברות משני צדי היחידה, הכוונה היא שהקורא על פי הטעות מקבל 3 הברות מצד ימין (אם נספור את השווא הנע כהברה לצורך העניין) ו-3 הברות משמאל כאשר הנכון הוא 4 מימין ו-2 משמאל.

יח ב אָנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם: טעם טפחא בתיבת אָנִי

יח ה וְחִי: וי"ו קמוצה

יח ז לֹא תִגְלֶה... לֹא תִגְלֶה: כאשר המילה מוטעמת באתנח הלמ"ד בצירי, וכאשר היא בטיפחא (טרחא) הלמ"ד בסגול

יח כ שְׂכַבְתָּךְ: הכ"ף בקמץ קטן וכן הוא בהמשך פס' כג. לְטִמְאַה-בָּה: הטי"ת בקמץ קטן, התיבה מוטעמת בטעם סו"פ בלבד; אין להבליע את האל"ף, לא לְטִמְה! לא לְטִמְה!

יח כא לְהַעֲבִיר: העמדה קלה בה"א למנוע הבלעת העי"ן החטופה

יח כג לְרַבְעָה: כאן הה"א במפיק. בקדושים כ טז ללא מפיק. תָּבֵל: מלעיל וכולה בסגול². הקורא בצירי או במלרע משנה משמעות

יח כד אֶל-תִּטְמְאוּ: העמדה קלה בתי"ו מפני הגעיה שם, יש להיזהר בקריאתה בחיריק (משקל סביל בנין התפעל) ולא בשווא (משקל פעיל)

הפטרה לקריאה במנחה, ספר יונה ומיכה ז יח-כ:

א ב גִּינָה: הנר"ן השנייה בשווא נע

א ג יָפוֹ: במלרע. אָנִיָּה: האל"ף בחטף קמץ, היו"ד בחיריק חסר והיו"ד אחריה קמוצה ובדגש חזק. בָּאָה: במלרע

א ה וַיִּרְאוּ: יו"ד ראשונה דגושה ובחיריק מלא והר"ש אחריה בשווא נע³ בָּאֲנִיָּה: הבי"ת בקמץ רחב

א ז בְּשִׁלְמִי: דגש חזק בלמ"ד ולכן השווא תחתיה נע

א יא מֶה-נַעֲשֶׂה לָךְ: טעם נסוג אחור לנו"ן. וַיִּשְׁתַּק: הוא"ו בשווא נע. כִּי בְשָׁלִי: כך צריכה להיות ההטעמה ולא במונח רביעי

א טו מִזֶּעֶפּוֹ: העי"ן בשווא נח והפ"א אחריה בדגש קל

ב ג מַצָּרָה לִי: טעם נסוג אחור לצד"י

ב ד יָמִים: מ"ם ראשונה בדגש חזק⁴

ב ו עַד-נֶפֶשׁ: הנר"ן בסגול, לא בקמץ

ב י יִשׁוּעָתָה: במלעיל

ג ג לְאֱלֹהִים: האל"ף כלל אינה נשמעת, בדומה לו בהמשך פס' ה בְּאֱלֹהִים

ג ד נִהַפְכָת: הה"א בשווא נח והפ"א בדגש קל

ג ו וַיִּכַּסְּ שֶׁקֶ: יש להקפיד על הפרדת התיבות שלא להבליע את הסמ"ך לתוך השי"ן

ג ח וַיִּתְכַּסּוּ... וַיִּקְרְאוּ... וַיִּשְׁבוּ: הוא"ו בראש התיבה בשווא נע

ג י וַיִּנָּחֶם: במלעיל

ד א וַיֵּרַע וַיַּחֲר: במלעיל

ד ב אָנָּה: במלרע⁵

² נוסף לסימן המסורה הארץ מתחת כלומר כשהטעם למטה הוא במשמע ארץ, יש סימן אחר של ר"א בחור שני פסוקים במשלי: ו טז שֶׁשֶׁ-הָנָה שָׁנָא ה' כלומר תָּבֵל בניקוד סגול בעל שש נקודות תחת האותיות הוא תועבה שה' שונא; ל כד אֲרַבְעָה הֵם קִטְנֵי-אֶרֶץ המילה תבל כשהיא בצירי יש לה ארבע נקודות תחת האותיות היא במשמע של ארץ.

³ הקורא בשווא נח עובר למשמע של ראייה. כן הדבר גם בהמשך בפסוקים י וטז.

⁴ רבים של 'ם', להבדילה מ'ימים' שבה היו"ד קמוצה ואין דגש במ"ם - רבים של 'יום'

⁵ באל"ף אין כל געיא ואין זו "מילה ממוצעת" בין מלעיל ובין מלרע.

ד ד תָּרָה לָךְ: טעם נסוג אחור לחי"ת

ד ז לְמַחֲרָת: הלמ"ד בפתח!

ד ט תָּרָה-לָךְ: געיה ברי"ש ובהמשך תָּרָה-לִי, געיה בחי"ת כך במדויקים⁶

ד י : וַיֹּאמֶר ה': כך היא ההטעמה בזקף ולא ברביע

ד יא מְשִׁתִּים-טַעֲוִיָּה: געיה במ"ם והשי"ן בשווא נח

הנוסח ומקורותיו. המקורות שעל פיהם קבע ר"מ ברויאר ז"ל את נוסח המקרא עבור דעת מקרא ותנ"ך מוסד הרב קוק חורב וירושלים כאן תטופלנה ההפטרות.

ישעי' נז יד סָלוּ (ו): אֱלֹהִי מ"ש. סָלוּ: ד כנראה סתם שכחת דגש בונציה. מנחת שי: ואמר סלו סלו - חלמ"ד דגושה בשניהם:

טז אֶקְצוֹף: אֶקְדָּ. אֶקְצוֹף: ל אין כלל מקום לדגש כאן.

כ וְהִרְשָׁעִים: לִקְדָּ. וְהִרְשָׁעִים¹²: א משום מה באות רי"ש אחרי ה"א הידיעה יש נטייה בכא"צ לנקודה בחטף פתח. ובדוגמאות האלה מביא ר"מ ברויאר את דברי המנחת-שי, על העדפתו לנקד שווא ולא פתח בלא-גרוניות.

לעיל מח כה יש פסוק דומה מאוד לפסוק הבא (נז כא) אֵין שְׁלוֹם אָמַר יי לְרָשָׁעִים⁷: ושם בכ"י קהיר יש ח"פ ברי"ש: לְרָשָׁעִים: בפסוק הבא אֵין שְׁלוֹם אָמַר אֱלֹהֵי לְרָשָׁעִים: אין חטף. חטף זה הוא כפי הנראה רשות, כתר ארם צובה מרבה בו אבל לא בכל מקום, שאר כתבי היד וגם ונציה ממעטים, אבל לפעמים גורסים אותו.

נח ד באגרף: אֱלֹהִי מ"ש. באגרף: ד

מנחת שי: באגרף - ברזב ספרים כ"י מדויקים ודפוסים ישנים חסר וא"ו ובמסורת ב' וחברו בָּאָבֶן אֹו בָּאָגֶרֶף (שמות כא, יח) וגם הוא חסר:

ט מתוכך: לִקְדָּ. מתוכך¹²: א שוב כתר ארם-צובה בחטף והערת ברויאר.

יב משכב: אֱלֹהִי מ"ק-א. משכב: ד הפטרת יונה למנחה

א א אָנִיָּה: ד. אָנִיָּה: ל השמטת סימן חטף בלניגגרד.

ז וַיִּפְּלוּ גִּרְלֹת: ל. גִּרְלֹת: ני: ד הערה 31

החליף את וַיִּפְּלוּ גִּרְלֹת עם וַיִּפְּלוּ גִּרְלֹת שֶׁבִּפְסוּק. לְכֹו וַיִּפְּלוּ גִּרְלֹת [הגימ"ל רפויה אחרי טעם מחבר] וַיִּפְּלוּ בְּשִׁלְמֵי הָרַעָה הַזֹּאת לָנוּ וַיִּפְּלוּ גִּרְלֹת [הגימ"ל דגושה אחרי טעם מפסיק]. ונציה נתבלבל.

⁶ במדויקים פחות, בשתיהן געיא בחי"ת.

⁷ המנחת-שי בשם הרד"ק מזהיר לא להחליף בין הפסוקים.

יא נַעֲשֶׂה לָּ. נַעֲשֶׂה־: ד' 32 טעם וגם מקף. הערה 32
זה גם נוסח כ"י קהיר; ואילו כ"י ששון 1053 מסכים לנוסח ל.

ג ז והִצֵּאָן: ל. והִצֵּאָן: ד; אֶל-יִרְעֹ: ל. אֶל-יִרְעֹ: ד
הטעמת אתנח על אות עם רביע בלתי אפשרית, ואין שני אתנחים באותו פסוק.

ד א רַעָה גְדוּלָּה: ל. גְדוּלָּה: ד ונציה מנקד אחרי הברה פתוחה (יהו"א).

ו שִׁמְתָה גְדוּלָּה: ל. גְדוּלָּה: ד; הֵיטֵב ל. הֵיטֵב: גְדוּלָּה כבפסוק א.

י ה': ל. ה': ד; בּו: ל. בּו: ד; וְלֹא גְדַלְתּוּ: ל. גְדַלְתּוּ: ד ונציה מטעים ברביע
במקום בזקף; אינו מדגיש אתי מרחיק; מנקד דגש קל אחרי הברה פתוחה.

מיכה ז יט יִכְבֹּשׁ: אֵל, מִשֵּׁי. יִכְבֹּשׁ: ד; חֲטָאוֹתֶם: אֵל, מִיגֵא. חֲטָאוֹתֶם: ד, מִשֵּׁ
מנחת שי: יכבש - מתחלפת בין מלא לחסר בס' אחד כ"י מסור עליו לית וחסר:
כל חטאתם - במקצת ספרים כתוב חטאתם מלא אל"ף וא"ו ואולם כפי המסורת שנמסרו
בפ' קרח ובישעיה נ"ח במ"ג כתיב באל"ף לבד:

תָּן לְחֶכְמָם וְיִחְכְּמוּ-עוֹד

אנא שלחו את הערותיכם!
הכתובת למשלוח: eliyahule@gmail.com
הערות מתקבלות גם באנגלית.

הודעה מאתר "לדעת" כאן תוכלו להוריד גליונות פרשת השבוע מדי שבוע (גם גליוננו מופיע
שם): <http://www.ladaat.info/gilyonot.aspx>

מאמרנו מופיע **ונשמר** באוצר החכמה בפורום דקדוק ומסורה
<http://forum.otzar.org/forums/viewtopic.php?f=45&p=272195#p272195&t=10317>

אם אתה מתעניין
בהבטים הלשוניים של התורה
(לשון המקרא, המשנה, התלמוד וכו')
אתה מוזמן להרשם (בחנם)
לקבלת דוא"ל בנושאים לשוניים
franklashon@gmail.com בכתובת:
☺ בוא להחכים את עצמך ואת שאר המכתבים ☺